

श्री
राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं
इजलास
माननीय अध्यक्ष श्री किशोर सिलवाल
लेखा सदस्य श्री डम्बर बहादुर कार्की
फैसला
२०७६/०७७ सालको निर्णयनं. ६८
पुनरावेदन नं.-०७५-RB-०२०४
मुद्दा:-लाभांस कर (पूर्वदिश बदर)

काठमाडौं जिल्ला का.म.न.पा.वडा नं.११, एनएमबि भवन, बबरमलस्थित एनएमबि
बैंक लिमिटेडका तर्फबाट अख्तियार प्राप्त ऐ. का प्रमुख कार्यकारी अधिकृत सुनिल
के.सी..... १ } पुनरावेदक

विरुद्ध

आन्तरिक राजस्व विभाग, लाजिम्पाट, काठमाडौं..... १ } प्रत्यर्थी

उपस्थित कानून व्यवसायीहरु

पुनरावेदकका तर्फबाट: विद्वान अधिवक्ता श्री मदन कुमार डंगोल
प्रत्यर्थी कार्यालयहरुका तर्फबाट : विद्वान उपन्यायाधिवक्ता श्री शम्भु कुमार बस्नेत
शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय: श्री आन्तरिक राजस्व विभाग, लाजिम्पाट ।
शुरु निर्णय गर्ने पदाधिकारी: - प्रमुख उपमहानिर्देशक श्री बलराम रिज्याल ।
शुरु निर्णय मिति: २०७५/०९/१२

यसमा आन्तरिक राजस्व विभाग, लाजिम्पाटको निर्णय उपर राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१
को दफा ६ (१) र आयकर ऐन २०५८ को दफा ११६(१) बमोजिम यसै न्यायाधिकरणको
क्षेत्राधिकार भित्रको रही दर्ता हुन आएको प्रस्तुत पुनरावेदनपत्रको संक्षिप्त तथ्य एवं ठहर यस
प्रकार रहेको छ ।

तथ्य खण्ड

१. पुनरावेदक एनएमबि बैंक लि. सँग भूकुटी विकास बैंक लि., क्लिन इनर्जि विकास बैंक लि.,
पाथिभरा विकास बैंक लि. तथा प्रुडेन्सियल फाइनान्स कम्पनी लि. मिति २०७२।७।१ मा बैंक
तथा वित्तिय संस्था एक आपसमा गाभि मिति २०७२।११।३ मा वार्षिक साधारण सभा सम्पन्न
गर्दा आय वर्ष ०७०/०७१ को लाभांसमा बैंक तथा वित्तिय संस्था नगाभिएकोले लाभांस आयकर
ऐन, २०५८ को दफा ४७क. को उपदफा (५) ले प्रदान गरेको सुविधा शेयरधनीलाई प्रदान
नगरिएको, पहिलो आय वर्ष २०७२/०७३ को वार्षिक साधारण सभा २०७३।९।२४ मा

सम्पन्न भै लाभांश शेयरधनीलाई वितरण गर्दा ऐ.ऐनको दफा ४७क. को वितरित लाभांसमा अग्रिम करकट्टी नगरि आय वर्ष ०७३/०७४ को वार्षिक साधारण सभाले वितरण गर्ने लाभांस रकममा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ४७क. को उपदफा (५) ले नै सुविधा अनुसार करकट्टी गर्नुपर्ने नपर्ने सम्बन्धमा दुविधा भै पुनरावेदकले मिति २०७५।०४।३१ मा पूर्वदिशको निवेदन पेश गरेको ।

२. मिति २०७५/०९/०६ मा बसेको **Audit and Policy Core Group** मा छलफल भई गाभिएको मितिले दुई वर्ष पछि वितरण भएको लाभांशमा कर लाग्ने भनी निर्णय समेत भएको ।
३. पुनरावेदकले पेश गरेको पूर्वदिश माग भएको विषयमा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ४७क. को उपदफा (५) मा गाभिएको मितिले दुई वर्षपछि वितरण गरिएको लाभांशमा कर लाग्ने भन्ने व्यहोराको आन्तरिक राजस्व विभागको मिति २०७५।०९।१२ को टिप्पणी आदेश ।
४. नेपाल सरकार तथा नेपाल राष्ट्र बैंकले अबलम्बन गरेको नीति अनुसार मिति २०७२।०७।१ मा बैंक तथा वित्तिय संस्था मर्जर भै एकिकृत कारोबार गर्दै आएकोमा बैंकको वार्षिक साधारण सभा २०७२।११।३ मा सम्पन्न हुदाँ आय वर्ष ०७०/०७१ को लाभांश शेयरधनीलाई प्रदान नगरिएको, आय वर्ष ०७२/०७३ को लाभांश शेयरधनीलाई वितरण गर्दा सुविधा उपभोग वितरित लाभांशमा अग्रिम करकट्टी नगरिएको आय वर्ष ०७३/०७४ को लाभांशमा समेत अग्रिम करकट्टी गर्नुपर्ने वा नपर्ने भन्ने साधारण सभा सम्पन्न हुनु अगावै पूर्वदिशका लागि माग गरिएकोमा आन्तरिक राजस्व विभागबाट आयकर ऐन, २०५८ को दफा ४७क. को उपदफा (५) बमोजिम गाभिएको मितिले दुई वर्षपछि वितरण गरिएको लाभांशमा कर लाग्ने भएको निर्णय त्रुटिपूर्ण हुदाँ आय वर्ष २०७२/०७३, ०७३/०७४ को लाभांशको रकममा कर छुटको सुविधा गराई पाउँ भन्ने पुनरावेदकको पुनरावेदन पत्र ।
५. यसमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता २०७४ को दफा १४० (३) बमोजिम छलफलको प्रयोजनार्थ विशेष सरकारी वकिलको कार्यालयलाई सूचना दिई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणको मिति २०७६/०१/११ मा भएको आदेश ।

ठहर खण्ड

६. नियम बमोजिम पेसी सूचिमा चढी पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा पुनरावेदक एनएमबि बैंक लि. को तर्फबाट उपस्थित हुनु भएका विद्वान अधिवक्ता श्री मदन कुमार डंगोलले २०७२।०७।१ मा बैंक तथा वित्तिय संस्था मर्जर भै एकिकृत कारोबार गर्दै आएकोमा बैंकको वार्षिक साधारण सभा २०७२।११।३ मा सम्पन्न हुदाँ आय वर्ष ०७०/०७१ को लाभांश शेयरधनीलाई प्रदान नगरिएको, आय वर्ष ०७२/०७३ को लाभांश शेयरधनीलाई वितरण गर्दा सुविधा उपभोग वितरित लाभांशमा अग्रिम करकट्टी नगरि आय वर्ष ०७३/०७४ को लाभांशमा समेत अग्रिम करकट्टी गर्नुपर्ने वा नपर्ने भन्ने सम्बन्धमा पूर्वदिशका लागि माग गरिएको, विवादित आय वर्षको लाभांश २०७५ मा स्वीकृत पाएको हो । त्यस्तै सम्मानित सर्वोच्च अदालतबाट मुद्दा नं.०६२—WO-२६७७ मिति २०६४।०४।२३ मा फैसला गर्दा समेत यस परिप्रेक्ष्यमा बोलिएको हुदाँ

आन्तरिक राजस्व विभागबाट लाभांशमा कर लाग्ने भनि भएको निर्णय त्रुटिपूर्ण भएकाले बदर गरि दुई वर्षभित्रको लाभांशमा छुट पाउनुपर्छ भन्ने बहस प्रस्तुत गर्नुभयो ।

७. त्यसै गरी प्रत्यर्थी आन्तरिक राजस्व विभागका तर्फबाट उपस्थित विशेष सरकारी वकिल कार्यालय काठमाडौंका विद्वान उपन्यायधिवक्ता श्री शम्भु कुमार बस्नेतले राष्ट्र बैंकले स्वीकार गरेको पत्र अनुसार नै मिति २०७२।०७।०१ मा विकास बैंकहरू आपसमा मर्जर भै एनएमबि बैंक स्थापना भएको, मर्जरमा आउने संस्थालाई लाभांश दिने सरकारको व्यवस्था छ। तर कानूनले दिएको निश्चित छुट व्यवस्था सोही अनुकूल वितरण गर्नुपर्ने हुन्छ। पुनरावेदकले आयकर ऐन, २०५८ को दफा ४७क. को उपदफा (५) मा मात्र दुविधा परेको भनि प्रमुख कार्यकारीले विभागमा निवेदन दिएकोमा करदातालाई सोही ऐनमा भएको व्यवस्था आधारित रहेर स्पष्ट राय दिएको अवस्था देखिन्छ। यसरी गाभिएको मितिले दुई वर्षभित्र लाभांश निर्धारण गर्नुपर्ने व्यवस्था ऐनमा नै भएकोले शुरु कार्यालयको निर्णय सदर हुनुपर्छ भन्ने बहस जिकिर प्रस्तुत गर्नु भयो ।
८. पुनरावेदकका तर्फबाट लिईएका पुनरावेदन जिकिरहरू, दुवै तर्फका विद्वानहरूबाट प्रस्तुत बहस बुँदाहरू र मिसिल संलग्न कागज प्रमाणहरूको अध्ययन गरी हेर्दा यसमा शुरु आन्तरिक राजस्व विभाग टिप्पणी आदेश मिलेको छ, छैन ? पुनरावेदकको जिकिर पुग्न सक्ने हो होइन? भनी निर्णय दिनुपर्ने देखिन आयो ।
९. अब निर्णय तर्फ विचार गर्दा पुनरावेदक बैंक तथा वित्तिय संस्था मिति २०७२।०७।०१ मा एक आपसमा मर्जर भै एकिकृत कारोबार गर्दै आएकोमा बैंकको वार्षिक साधारण सभा २०७२।११।०३ मा सम्पन्न हुदाँ आय वर्ष ०७०/०७१ को लाभांश शेयरधनीलाई प्रदान नगरिएको, आय वर्ष ०७२/०७३ को लाभांश शेयरधनीलाई आयकर ऐनको दफा ४७क. अनुसार वितरित लाभांशमा अग्रिम करकट्टी नगरी, आय वर्ष ०७३/०७४ को लाभांशमा समेत करकट्टी गर्नुपर्ने वा नपर्ने सन्दर्भमा पूर्वदिशका लागि विभागमा निवेदन पेश गरेको देखिन्छ। सो सम्बन्धमा आन्तरिक राजस्व विभागबाट मर्जर भएको मिति २०७२।०७।०१ बाट दुई वर्षभित्र वितरण आएको लाभांशमा कर नलाग्ने र मर्जर भएको मितिले दुई वर्षपछि वितरण भएको लाभांशमा कर लाग्ने भनि निर्णय भएको पाइयो ।
१०. त्यस्तै पुनरावेदक बैंक तथा वित्तिय संस्थाहरू मिति २०७२।०७।०१ मा मर्जर भएको, बैंकको वार्षिक साधारण सभा २०७२।११।३ मा सम्पन्न भै उक्त आय वर्ष ०७०/०७१ को लाभांश बैंक तथा वित्तिय संस्था एक आपसमा गाभिएको अवस्था नभएकाले प्रदान गर्ने सुविधा शेयरधनीलाई प्रदान नगरिएको पाइयो। आय वर्ष ०७२/०७३ को वार्षिक साधारण सभा २०७३।०९।२४ मा सम्पन्न भै शेयरधनीलाई लाभांश वितरण गर्दा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ४७क. को उपदफा ५ अनुसार वितरित लाभांशमा अग्रिम करकट्टी नगरिएको, आय वर्ष ०७३/०७४ साधारण सभा मिति ०७५।०४।३१ मा सम्पन्न भएकोमा शेयरधनीलाई वितरण गर्ने लाभांशमा अग्रिम करकट्टी गर्नुपर्ने वा नपर्ने र दुई आय वर्षको लाभांशमा छुट हुने नहुने सम्बन्धमा द्विविधा परेको कारणले पूर्वदिशको माग गर्दै पुनरावेदक आन्तरिक राजस्व विभाग समक्ष प्रवेश गरेको देखिन्छ। अब यस सम्बन्धमा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ४७क को

उपदफा ५ मा बैकिङ तथा वित्तिय व्यवसाय वा बिमा व्यवसाय गर्ने एकै प्रकृतिका निकायहरु आपसमा मर्जर भएमा निसर्ग भएको निकायले गाभिएको मितिले २ वर्षभित्र गाभिएको अवस्थामा कायम रहेको शेयरधनीलाई वितरण गरेको लाभांशमा कर लाग्ने छैन भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको पाइयो। सो कानूनी व्यवस्थाले बैंक तथा वित्तिय वा बिमा व्यवसाय परस्परमा गाभिइ त्यस्तो व्यवसाय अझ सुदृढ र मजबुत बनउन र उनीहरुले गर्ने व्यवसायले आर्थिक समुन्नती गर्ने राष्ट्रको उद्देश्य परिपूर्ति होस भन्ने विधायीकी मनसायलाई प्रष्ट्याउछ। अब गाभिएको मिति भन्नाले कुन मितिलाई बुझाउने भन्ने नै प्रस्तुत मुद्दामा अन्तरनिहित प्रश्न रहेको पाइन्छ।

११. पुनरावेदक बैंक र अन्य बैंक तथा वित्तिय संस्थाहरु मिति २०७२।०७।०१ मा मर्जर भएकोमा विवाद देखिदैन। उक्त मिति पछि आ.ब.०७२/०७३ र ०७३/०७४ अवधीको लाभांश वितरण गर्दा कर छुट पाउनेमा आ.ब.०७३/०७४ को लाभांश वितरण गर्दा मर्जर भएको २ वर्ष अवधी नाघिसकेको भन्ने कारणले कर छुट दिन नमिल्ने भनी पूर्वदिश जारी भएको देखियो। मूलतः "बैंक तथा वित्तिय संस्थाहरु गाभिएको मितिले २ वर्षभित्र गाभिएको अवस्थामा " भन्ने उल्लेख भएको छ भने, आयकर ऐनमा उल्लेखित २ वर्षलाई आर्थिक वर्षको परिप्रेक्ष्यमा हेर्नुपर्ने आयकर ऐन, २०५८ को दफा २(झ) को परिभाषा खण्डको व्यवस्था देखिन्छ। यसरी हेर्दा गाभिएपछीको पहिलो आर्थिक वर्षमा कर कट्टी नगरी लाभांश वितरण गरिएको कानूनसम्मत देखिदा त्यसतर्फ प्रश्न उठेको एंव उठाइएको देखिदैन तर दोस्रो आर्थिक वर्षको लाभांश वितरण गर्दा अवधी नाघेको कारणले कर कट्टी गर्नुपर्ने भन्ने प्रत्यर्थी आन्तरिक राजस्व विभागको निर्णयसंग सहमत हुन सकिएन।
१२. विवेचित आधार र कारणबाट स्थायी लेखा नम्बर ५००१०६४९५ भएका पुनरावेदक करदाता एनएमबि बैंक लि.को लाभांशमा कर लाग्ने नलाग्ने विषयको पूर्वआदेश सम्बन्धमा पछि वितरण गरिएको भनि लाभांश कर लाग्ने गरि आन्तरिक राजस्व विभागबाट मिति २०७५।०९।१२ मा भएको पूर्वदिशको आदेश सम्बन्धी निर्णय त्रुटिपूर्ण देखिदाँ उल्टी हुने ठहर्छ। अरु तपसिल बमोजिम गर्नु ।

तपसिल

- माथि ठहर खण्डमा पुनरावेदक करदाताको लाभांश वितरण गर्दा कर लाग्ने नलाग्ने विषयको सम्बन्धमा आन्तरिक राजस्व विभागको निर्णयमा पछि वितरण गरिएको भनि लाभांशमा कर लाग्ने निर्धारणका सम्बन्धमा आयकर ऐन २०५८ को दफा ४७(क) को उपदफा (५) बमोजिम लाभांशमा कर लगाउने गरी भएको निर्णय मिलेको नदेखिँदा केही उल्टी हुने ठहरेकोले सो विषयमा करदाताले राखेको रकम कानूनको म्यादभित्र नियमानुसार फिर्ता दिनु वा अर्को आर्थिक वर्षको कर रकम मामिला नगरिदिनु भनी शुरु कार्यालयलाई लेखी पठाइदिनु..... १
- प्रस्तुत फैसलाको प्रतिलिपी साथै राखी फैसला भएको जानकारी विशेष सरकारी वकीलको कार्यालय, काठमाण्डौलाई दिनु..... २
- सरोकारवाला पक्ष नक्कल माग गर्न आए नियमानुसार नक्कल दिनु..... ३

- फैसलाको विद्युतीय प्रति अपलोड गरी प्रस्तुत मुद्दाको दायरीको लगत कट्टा गर्नु र शुरु तथा रेकर्ड मिसिल नियमानुसार गरी अभिलेख शाखामा बुझाई दिनु.....४

किशोर सिलवाल
(अध्यक्ष)

उक्त रायमा मेरो सहमति छ ।

डम्बर बहादुर कार्की
(लेखा सदस्य)

फैसला तयारीमा सहयोग गर्ने:-

शाखा अधिकृत: सनिता लामा

इतिसम्बत २०७६ साल मंसिर २ गते रोज २ शुभम.....